

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Η Μικρασιατική Καταστροφή στην Ελληνική Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 032

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12118

Διδάσκουσα: Κυριακή Χρυσομάλλη-Henrich

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στην παράδοση αυτή θα γίνει λόγος για τα σπουδαιότερα αυτοτελή έργα της ελληνικής πεζογραφίας που άπτονται του θέματος. Θα επιχειρηθεί η τοποθέτησή τους στα ιστορικά συμφραζόμενα της γένεσής τους, ο ειδολογικός καθορισμός τους και θα εξεταστούν –εκτός φυσικά από τα περιεχόμενα– οι αφηγηματικοί τρόποι των επιμέρους συγγραφέων. Επειδή τα έργα αυτά εκτείνονται σε μεγάλο χρονικό διάστημα, από την εποχή αμέσως μετά την καταστροφή μέχρι τις τελευταίες δεκαετίες, η παράδοση, με τις συνειρμικές διασυνδέσεις των έργων αυτών με τη λοιπή λογοτεχνική παραγωγή, θα αποτελέσει μια (μερική) περιδιάβαση στη νεότερη λογοτεχνία μας.

Σκοπός της παράδοσης θα είναι μια γενικότερη γνωριμία των φοιτητών με τη συγκεκριμένη σημαντική θεματική και μέσω αυτής με μερικά από τα ωραιότερα κείμενα της ελληνικής λογοτεχνίας. Θα πραγματευτώ κατά πρώτο λόγο τα ακόλουθα κείμενα:

Ηλίας Βενέζης: *Το νούμερο 31328. Το βιβλίο της σκλαβιάς * Γαλήνη * Αιολική γη.*

Στράτης Μυριβήλης: *Η δασκάλα με τα χρυσά μάτια * Η Παναγιά η Γοργόνα.*

Κοσμάς Πολίτης: *Στου Χατζηφράγκου* (Ερωίκα - δευτερευόντως).*

Στρατής Δούκας: *Ιστορία ενός αιχμαλώτου.*

Θανάσης Βαλτινός: *Συναξάρι Αντρέα Κορδοπάτη. Βιβλίο Β': Βαλκανικοί –'22.*

Δευτερευόντως θα γίνει παρουσίαση των ακόλουθων κειμένων:

Διδώ Σωτηρίου: *Οι νεκροί περιμένουν * Ματωμένα χώματα.*

Ευγενία Φακίνου: *Το έβδομο ρούχο.*

Τατιάνα Σταύρου: *Εκείνοι που έμειναν.*

Τάσος Αθανασιάδης: *Τα παιδιά της Νιόβης.*

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ο Κ. Γ. Καρυωτάκης και η γενιά του '20

Κωδικός μαθήματος: BNE 033

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12116

Διδάσκων: Νίκος Φαλαγκάς

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο Κ. Γ. Καρυωτάκης (1896-1928) υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους και πιο αντιπροσωπευτικούς ποιητές του Μεσοπολέμου. Αρχικά αναφέρονται τα χαρακτηριστικά της ποίησης της λεγόμενης γενιάς του '20, δηλαδή των νεοσυμβολιστών ή μετασυμβολιστών, όπως είναι διαφορετικά γνωστοί οι ποιητές Κ. Γ. Καρυωτάκης, Ρώμος Φιλύρας, Ναπολέον Λαπαθιώτης, Κώστας Ουράνης, Τέλλος Άγρας κ.ά. Στη συνέχεια εξετάζονται αντιπροσωπευτικά ποιήματα του Καρυωτάκη από τις δύο πρώτες ποιητικές του συλλογές (*Ο πόνος του ανθρώπου και των πραγμάτων* και *Νηπενθή*), ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα ποιήματα της τρίτης συλλογής του, *Ελεγεία και σάτιρες* (1927). Κατά την εξέταση των ποιημάτων μελετάται η εξέλιξη της θεματολογίας και του ύφους του Καρυωτάκη, η σατιρική αλλά και η πολιτική διάσταση μερικών από τα πιο γνωστά ποιήματά του, καθώς και οι μετρικές ιδιαιτερότητες της ποίησής του. Η εξέταση του έργου του Καρυωτάκη ολοκληρώνεται με την ανάγνωση μερικών από τα σύντομα πεζογραφήματά του. Ακόμη διερευνώνται, με την βοήθεια και των μεταφράσεών του, οι συγγένειες του ποιητικού λόγου του Καρυωτάκη με τη γαλλική ποίηση του συμβολισμού και του αισθητισμού. Τέλος, γίνεται αναφορά στο φαινόμενο του «καρυωτακισμού» αλλά και σχολιάζεται η πρόσληψη του έργου του Καρυωτάκη από την «γενιά του τριάντα».

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ιατρική Επιστήμη και Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: ΒΝΕ

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12077

Διδάσκουσα: Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα αυτό θα παρουσιαστεί η σχέση ιατρικής επιστήμης και λογοτεχνίας τον 19ο και 20ό αιώνα, καθώς και η εικόνα της νόσου στα λογοτεχνικά κείμενα αυτής της περιόδου, που επηρεάζονται από τη θεωρία της εξέλιξης και της φυσικής επιλογής, τη θεωρία της κληρονομικότητας και τις διάφορες θεωρίες για τις σωματικές και διανοητικές νόσους στην επιστημονική ή εκλαϊκευμένη εκδοχή τους, ενώ θα εξεταστούν κείμενα Ελλήνων και ξένων συγγραφέων:

Gustave Flaubert, Emile Zola, Thomas Mann, Εμμ. Ροΐδης, Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, Μιχαήλ Μητσάκης, Γρηγόριος Ξενόπουλος, Παύλος Νιρβάνας, Κωνσταντίνος Θεοτόκης, Πέτρος Πικρός, Μ. Καραγάτσης, Γιώργος Χειμωνάς.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Νεοελληνική Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 090

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 10363

Διδάσκουσα: Μαρίνα Ροδοσθένους

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα σημαντικότερα κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας, από τις απαρχές, μέχρι τα τέλη του 19^{ου} αιώνα.

Στην εισαγωγή εξετάζονται οι νεότερες τάσεις για την αποσαφήνιση του όρου «λογοτεχνία», ενώ παράλληλα γίνεται σύντομη επισκόπηση των επικρατέστερων απόψεων για τις απαρχές της νεοελληνικής λογοτεχνίας.

Στη συνέχεια εξετάζονται αποσπάσματα πεζών και ποιητικών κειμένων από τον 12^ο μέχρι τον 19^ο αιώνα, με έμφαση σε εκείνα τα έργα που θεωρούνται σταθμοί στην εξέλιξη της νεοελληνικής λογοτεχνίας, όπως για παράδειγμα ο *Απόκοπος* του Μπεργάδι, τα Κυπριακά Ερωτικά Ποιήματα, τα κυριότερα έργα της κρητικής λογοτεχνίας της ακμής, κείμενα του Νεοελληνικού Διαφωτισμού, το έργο του Δ. Σολωμού, οι ωδές του Α. Κάλβου.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Βυζαντινή Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 100

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 10049

Διδάσκων: Παναγιώτης Αγαπητός

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μέσα από μια γραμματολογική επισκόπηση, το μάθημα παρουσίαζε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της βυζαντινής λογοτεχνίας και την εξέλιξη της μεσαιωνικής ελληνικής γλώσσας προς τα ελληνικά, εξοικειώνοντας τους φοιτητές με τη χρήση των σχετικών βοηθημάτων (λεξικά, γραμματικές, εγχειρίδια κ.λ.π.). Μελετώνται και μεταφράζονται ποικίλα αποσπάσματα στο πρωτότυπο, ενώ διαβάζονται και ορισμένα κείμενα σε νεοελληνική απόδοση. Τα επιλεγόμενα κείμενα καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα λογοτεχνικών ειδών και υφολογικών επιπέδων από τον 1^ο μέχρι και τον 15^ο αιώνα.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία

Κωδικός μαθήματος: BNE 120

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 10048

Διδάσκων: Παντελής Βουτουρής

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εισάγει τον φοιτητή σε ποικίλα ζητήματα, που σχετίζονται με τη νεοελληνική φιλολογία. Ζητήματα βιβλιογραφίας, ιστορίας της λογοτεχνίας, ορολογίας, ειδολογικών διακρίσεων, δοκίμιο, λογοτεχνική κριτική κ.α. είναι βασικά θέματα που ορίζουν το αντικείμενο του συγκεκριμένου μαθήματος.

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία

Κωδικός μαθήματος: BNE 120

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 10048

Διδάσκων: Χατζηπαναγιώτη Ιουλία

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εισάγει τον φοιτητή σε ποικίλα ζητήματα, που σχετίζονται με τη νεοελληνική φιλολογία. Ζητήματα βιβλιογραφίας, ιστορίας της λογοτεχνίας, ορολογίας, ειδολογικών διακρίσεων, δοκίμιο, λογοτεχνική κριτική κ.α. είναι βασικά θέματα που ορίζουν το αντικείμενο του συγκεκριμένου μαθήματος.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ο «Δεύτερος Βίος» του Ιωάννη Χρυσόστομου

Κωδικός μαθήματος: BNE 219

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12063

Διδάσκων: Martin Hinterberger

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα κατ'αρχάς παρέχει μια επισκόπηση της ζωής και του έργου του Ιωάννη Χρυσόστομου. Στη συνέχεια εξετάζεται ο «δεύτερος βίος» του Χρυσόστομου, οι διαφορετικές εκδοχές του βίου του όπως εμφανίζονται κυρίως σε μορφή αγιολογικών κειμένων από τον 5ο ως τον 11ο αιώνα. Η καθεμία διασκευή εντάσσεται στα λογοτεχνικά και γενικότερα πολιτισμικά συμφραζόμενα της εποχής της.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Κρητική Αναγεννησιακή Λογοτεχνία: Οι Πρόδρομοι

Κωδικός μαθήματος: BNE 227

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12064

Διδάσκων: Τάσος Καπλάνης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αποσκοπεί στη γνωριμία των φοιτητριών και φοιτητών με την πρώιμη νεοελληνική λογοτεχνική παραγωγή της Κρήτης από το 13ο-16ο αιώνα, πριν δηλαδή φτάσουμε στη λεγόμενη «κρητική λογοτεχνία της ακμής». Θα παρουσιαστούν και θα αναλυθούν οι συμβολές των ποιητών Στέφανου Σαχλίκη, Λεονάρδου Ντελλαπόρτα, Μαρίνου Φαλιέρου, Ιωάννη Πικατόρου και Μπεργαδή, καθώς και ανώνυμων δημιουργών από την ίδια περίοδο (*Ριμάδα κόρης και νιού, Περί γέροντος, Ρίμα περί θανάτου*), ενώ ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε εκείνους τους ποιητές που εμφανίζουν πιο έντονα αναγεννησιακά και νεωτερικά στοιχεία (Σαχλίκης, Μπεργαδής). Στο μάθημα θα γίνει εκτενής χρήση εργαλείων δημιουργικού e-learning (κυρίως των εργαλείων που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος EduComics, για αυτό και κάποια από τα μαθήματα θα πραγματοποιηθούν στα εργαστήρια πληροφορικής).

Η αξιολόγηση θα βασιστεί σε γραπτή εξέταση και εκπόνηση εργασίας και ο τελικός βαθμός θα διαμορφωθεί ως εξής: 1. Γραπτή Εξέταση (50%) και 2. Εργασία (50%). Αναλυτική βιβλιογραφία θα δοθεί στο πρώτο μάθημα, όπου επίσης θα δοθούν αναλυτικές οδηγίες για τη φύση των εργασιών που θα αποτελέσουν το μέσο αξιολόγησης των φοιτητριών/τών.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Η Διγλωσσία στην επτανησιακή ποίηση του Σολωμού και του Κάλβου

Κωδικός μαθήματος: BNE 242

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12065

Διδάσκουσα: Gaia Zaccagni

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η επτανησιακή ποίηση του 18^{ου}-19^{ου} αιώνα, λόγω των ιστορικών και πολιτικών συμφραζομένων, χαρακτηρίζεται από έντονη χρήση της διγλωσσίας (ιταλική και ελληνική γλώσσα). Έλληνες κορυφαίοι ποιητές της Επτανήσου, όπως ο Καλβος και ο Σολωμός, χρησιμοποίησαν και τις δύο γλώσσες με ιδιαίτερο τρόπο, κατορθώνοντας να φτάσουν την ελληνική ποίηση σε πολύ ψηλά εκφραστικά επίπεδα.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Γλωσσικά ζητήματα στην νεοελληνική πεζογραφία (19ος – 20ος αιώνας)

Κωδικός μαθήματος: BNE 243

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12232

Διδάσκουσα: Gaia Zaccagni

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η εξέλιξη της αφηγηματικής τέχνης σε πεζή μορφή (ιδίως μυθιστόρημα και διήγημα) στην νεοελληνική λογοτεχνία σχετίζεται πολύ στενά με το ιδεολογικό πλαίσιο που συνοδεύει τη χρήση του γλωσσικού εργαλείου. Θα εξεταστούν διάφορα παραδείγματα από μυθιστορήματα και διηγήματα, ώστε να επισημανθούν γλωσσικές ιδιαιτερότητες και κοινές λογοτεχνικές τάσεις.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στην Ποίηση και στην Ποιητική του Καβάφη

Κωδικός μαθήματος: BNE 252

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12066

Διδάσκων: Μιχάλης Πιερής

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Γενικά εισαγωγικά: μεθοδολογία, εργογραφικά-βιβλιογραφικά. Ειδολογική κατάταξη των καβαφικών εκδόσεων. Δειγματοληπτική παρουσίαση ενδεικτικών παραδειγμάτων.
2. Η εξωτερική περιπέτεια: βιογραφία & λογοτεχνία. Σχολιασμός βιογραφικών δεδομένων (καταβολές, παιδεία, μετακινήσεις, βιοπορισμός, κτλ.) σε συνάρτηση προς την καλλιτεχνική ανέλιξη του δημιουργού Καβάφη.
3. Η εσωτερική περιπέτεια. Παράδοση και πρωτοτυπία. Λόγια και δημοτική παράδοση. Καθαρεύουσα και δημοτική. Αναζητήσεις-περιπλανήσεις, ανακάλυψη/αποκάλυψη και διαμόρφωση της αληθινής ποιητικής του φυσιογνωμίας.
4. Καβαφική ποιητική. Η εξελικτική πορεία. Ρομαντισμός, συμβολισμός, παρνασσισμός, αισθητισμός, ρεαλισμός. Η έννοια του οραματικού ρεαλισμού στην ποίηση του Καβάφη.
5. Καβαφική θεματική. Θεματικές περιοχές. Διδακτισμός, ηθική στάση και φυλετική συνείδηση, ποιητική ηθική. Η λανθάνουσα ποιητική συλλογή «Τα πάθη».
6. «Εν μέρει και εν μέρει»: Η διαλεκτική προοπτική. Μοντερνισμός, κοσμοπολιτισμός, διαπολιτισμικές προσμίξεις. Η έννοια του «κράματος». Πορεία προς τη «σύνθεση». Ζητήματα οργανικής συνύπαρξης αντιθέτων στοιχείων σε επίπεδο γλωσσικής, κοινωνικής, ερωτικής, θρησκευτικής, πολιτικής και κοσμοθεωρητικής αντίληψης. Πολυπολιτισμός, διερωτικές σχέσεις: η έννοια του «κράματος». Το «τεχνητό», το «οραματικό», το «πλασματικό», το «μικτό», το «νόθο», versus στο «φυσικό», το «πραγματικό», το «αληθινό», το «καθαρό», το «νόμιμο». Το «κεντρικό», versus στο «περιφερειακό»: το «εθνικό», versus στο «φυλετικό».
7. «Έρως και εξουσία»: Χρόνος, διάρκεια, ηλικία. Προς ίσες και ισότιμες σχέσεις (η ερωτική δικαιοσύνη ως μεταφορά της οικονομικής και κοινωνικής δικαιοσύνης). Η πρόσληψη της ετερότητας. Το θέμα του «άλλου», και οι διαμεσολαβημένες επιθυμίες. Η ποιητική τέχνη ως ειδική λειτουργία της μνήμης ή ως ηθικός κώδικας κοινωνικής, πολιτικής και καλλιτεχνικής συμπεριφοράς.
8. Καβάφης και η διαλεκτική θεωρία για τη θέση της εργατικής τάξης. Οικονομικές θεωρίες, συστήματα κοινωνικής οργάνωσης, το «λαϊκό» στοιχείο. Φτώχεια, εργατική τάξη, δανεισμός, χρήμα, τοκογλυφία. Επαναστατικές δομές στην καβαφική ποίηση.
9. Η επενέργεια της καβαφικής ποίησης. Σύγχρονη ελληνική και διεθνή πρόσληψη: E.M. Forster, T.S. Eliot, Μπρεχτ, Γιουρσενάρ, Ουγκαρέττι, Brodski, κ.ά. – Σεφέρης, Εγγονόπουλος, Ρίτσος, Μόντης, Αναγνωστάκης, Αλεξάνδρου, Χαραλαμπίδης, κ.ά.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Η Ποίηση του Γιώργου Σεφέρη

Κωδικός μαθήματος: BNE 265

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12234

Διδάσκων: Νίκος Φαλαγκάς

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το έργο του Γιώργου Σεφέρη (1900-1971) κατέχει κεντρική θέση στην ελληνική ποίηση του εικοστού αιώνα. Εξετάζεται η εξέλιξη της ποίησης του Σεφέρη από την πρώτη του ποιητική συλλογή *Στροφή* (1931), την αινιγματική *Στέρνα* (1932) και τους μορφικούς πειραματισμούς του *Τετραδίου Γυμνασμάτων* (1940) ως το μοντερνιστικό ποίημα *Μυθιστόρημα* (1935), τις τρεις συλλογές με τον κοινό τίτλο *Ημερολόγιο Καταστρώματος* (Α' 1940, Β' 1944, Γ' 1955) και την *Κίχλη* (1947). Ανιχνεύεται η λειτουργία και η εξέλιξη συμβόλων (όπως η στέρνα, το άγαλμα, η θάλασσα ή το γραμμόφωνο) και μυθικών προσώπων (όπως ο Οδυσσέας, ο Ελπήνορας ή ο Ορέστης) μέσα στην σεφερική ποίηση, ενώ εξετάζονται ακόμα τα κεντρικά για την συγκρότηση της σεφερικής μυθολογίας θέματα του νόστου, της νέκυιας, της επιφάνιας και του θαύματος. Στην ανάγνωση των ποιημάτων αξιοποιούνται εγγραφές από τα ημερολόγια του Σεφέρη και αποσπάσματα από την αλληλογραφία και το δοκιμακό έργο του ποιητή, ενώ αναλυτικά εξετάζονται οι «δοκιμές» του Σεφέρη «Διάλογος πάνω στην ποίηση», «Ένας Έλληνας – ο Μακρυγιάννης» και «Μια σκηνοθεσία για την Κίχλη». Παράλληλα με την εξέταση των ποιημάτων επισημαίνονται και οι βασικές κατευθύνσεις που ακολούθησαν οι κριτικές και φιλολογικές προσεγγίσεις κάθε τμήματος του σεφερικού έργου.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Η Ποιητική Μεταφυσική του Οδυσσέα Ελύτη

Κωδικός μαθήματος: BNE 266

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12235

Διδάσκων: Μαρίνος Πουργούρης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εξετάζει τις θεωρίες του Ελύτη για την Ποίηση όπως αυτές εκφράζονται μέσα από τους τόμους *Εν Λευκώ* και *Ανοιχτά Χαρτιά*. Συγκεκριμένα ασχολείται με τρεις από τις πιο βασικές θεωρίες του Ελύτη για την ποίηση: της μεταφυσικής του φωτός, των αναλογιών, και της ποιητικής αρχιτεκτονικής. Στο πλαίσιο της εξέτασης της ποιητικής μεταφυσικής του Ελύτη το μάθημα θα συγκεντρωθεί στην παράλληλη μελέτη των διάφορων φιλοσόφων και δημιουργών που επηρέασαν τον Ελύτη όπως οι Albert Camus, Martin Heidegger, Gaston Bachelard, Sigmund Freud, C.G. Jung, André Breton, Pablo Picasso, Henri Matisse κ.α. Θα εξετάσουμε επίσης εκτεταμένα την ποίηση του Ελύτη σε σχέση με τις θεωρητικές του τοποθετήσεις.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ψυχαναλυτική Κριτική και Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 279

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12067

Διδάσκων: Μαρίνος Πουργούρης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση του μαθητή με την ψυχαναλυτική ερμηνεία λογοτεχνικών κειμένων. Από τις αρχές του ψυχαναλυτικού κινήματος, η λογοτεχνία αποτέλεσε αναπόσπαστο μέρος της ψυχολογικής ερμηνείας. Τι σημαίνει όμως να ερμηνεύουμε ένα κείμενο ψυχαναλυτικά; Ποιες είναι οι επιπτώσεις του να προσεγγίζουμε το λογοτεχνικό κείμενο "παθολογικά"; Ξεκινώντας από τις ψυχαναλυτικές αναγνώσεις της λογοτεχνίας όπως εμφανίζονται στον Freud (όπως η μελέτη του για την *Γραντίθα* του Jensen, και τα σχόλια του για τον *Οιδίποδα* του Σοφοκλή και τον *Άμλετ* του Σαίξπηρ), θα μελετήσουμε διάφορες ψυχαναλυτικές θεωρίες που αφορούν άμεσα την ερμηνεία λογοτεχνικών κειμένων όπως αυτές των Jacques Lacan, Andre Green, Slavoj Zizek, Peter Brooks και άλλων. Θα αναλύσουμε επίσης δοκίμια και έργα Ελλήνων συγγραφέων και φιλοσόφων που επηρεάστηκαν από την ψυχανάλυση όπως οι Αντρέας Εμπειρικός, Οδυσσέας Ελύτης, Νικόλας Κάλας, Νίκος Καζαντζάκης, Κορνήλιος Καστοριάδης κ.α.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ρητορικά Προγυμνάσματα

Κωδικός μαθήματος: BNE 310

Π.Μ.: 9

ΜΑΜ: 12068

Διδάσκουσα: Αντωνία Γιαννούλη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο πλαίσιο του σεμιναρίου η μελέτη εστιάζεται στα προγυμνάσματα, που συνιστούν το εισαγωγικό και θεμελιώδες κεφάλαιο στη μύηση της ρητορικής τέχνης. Εξετάζονται διάφορα είδη των ρητορικών αυτών ασκήσεων, ως προς τη ρητορική θεωρία που τα διέπει και την πρακτική εφαρμογή της. Μελετώνται επίσης το γλωσσικό και υφολογικό τους επίπεδο σε συνάρτηση με τη μόρφωση και τους στόχους του συγγραφέα τους.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ακυβέρνητες Πολιτείες του Στρατή Τσίρκα

Κωδικός μαθήματος: BNE 331

Π.Μ.: 9

ΜΑΜ: 12069

Διδάσκουσα: Ρούσου Μαίρη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο σεμινάριο θα μελετηθούν τα μυθιστορήματα που αποτελούν την τριλογία *Ακυβέρνητες Πολιτείες* του Σ. Τσίρκα: *Η Λέσχη* (1961), *Αριάγνη* (1962), *Η Νυχτερίδα* (1965). Ειδικότερα θα εξεταστούν τα παρακάτω ζητήματα: το πολιτισμικό πεδίο μέσα από το οποίο αναδύθηκε το έργο, η σύγχρονη και μεταγενέστερη κριτική του, η διαπλοκή των αισθητικών και των πολιτικών προβληματισμών και αναζητήσεων του συγγραφέα, η τριλογία ως έργο που γράφτηκε εν προόδω και τέλος η θέση των *Ακυβέρνητων Πολιτειών* στη νεοελληνική πεζογραφία.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Το Νεοελληνικό Προσωπικό Ημερολόγιο

Κωδικός μαθήματος: BNE 334

Π.Μ.: 9

ΜΑΜ: 12119

Διδάσκων: Νικόλαος Φαλαγκάς

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Μετά την οριοθέτηση του χώρου του αυτοβιογραφικού λόγου (απομνημονεύματα, αυτοβιογραφία, ημερολόγιο κλπ.), διερευνώνται τα χαρακτηριστικά του προσωπικού ημερολογίου ως είδους γραφής (genre) και συζητείται η σχέση του με την λογοτεχνία. Γίνεται αναφορά στα νεοελληνικά προσωπικά ημερολόγια και ιδιαίτερα στα *Φύλλα ημερολογίου* (1895-1920· πρώτη έκδοση 1985-1988) του Ίωνος Δραγούμη, τις *Μέρες* (1925-1960· πρώτη έκδοση 1973-1990) του Γιώργου Σεφέρη και τα *Τετράδια ημερολογίου* (1939-1953· πρώτη έκδοση 1987) του Γιώργου Θεοτοκά. Μετά από την επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας και την συζήτηση των μεθοδολογικών ζητημάτων που ανακύπτουν κατά την προσέγγιση ημερολογιακών κειμένων, οι φοιτητές καλούνται να εκπονήσουν και να παρουσιάσουν εργασίες με αντικείμενο ένα τμήμα των δημοσιευμένων νεοελληνικών ημερολογίων.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Το θέμα του Πολέμου στη Λογοτεχνία του 20^{ού} αιώνα

Κωδικός μαθήματος: BNE 335

Π.Μ.: 9

ΜΑΜ: 12070

Διδάσκουσα: Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Θα εξεταστούν κείμενα Ελλήνων πεζογράφων που αναφέρονται στον Α΄ και Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο, στην κατοχή και στον εμφύλιο. Σκοπός του μαθήματος είναι η διερεύνηση ζητημάτων ιστορίας και μυθοπλασίας, καθώς και ιδεολογίας και μορφής, μεταξύ άλλων θα εξεταστούν κείμενα των Στρατή Μυριβήλη.

Στρατή Δούκα, Άγγελου Τερζάκης, Γιάννη Μπεράτη, Στέλιου Ξεφλούδα, Δημήτρη Χατζή, Θανάση Βαλτινού.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Η Θεωρία της Αφήγησης του Franz Stanzel και οι εφαρμογές της στην Ελληνική Λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 337

Π.Μ.: 9

ΜΑΜ: 12120

Διδάσκουσα: Κυριακή Χρυσομάλλη-Henrich

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η θεωρία αυτή, η οποία κυκλοφορεί στα ελληνικά (εκδόσεις University Studio Press) από το 1999, ανήκει στην εποχή της δεκαετίας του '70, που υπήρξε το κορύφωμα του ευρωπαϊκού στρουκτουραλισμού και διαλέγεται με όλα τα παρεμφερή και αντίθετα ρεύματα της θεωρίας της λογοτεχνίας, ειδικότερα του πεζού λόγου. Ο Gérard Genette έγραψε στο *Nouveau discours du récit*, «αν εμείς στη Γαλλία ξέραμε γερμανικά, θα είχαν αποφευχθεί ανώφελες επικαλύψεις στη θεωρία της λογοτεχνίας» αναγνωρίζοντας ότι μερικές από τις δικές του «ανακαλύψεις» είχαν ήδη γίνει από τη γερμανόφωνη επιστήμη.

Ο Stanzel ασχολείται διεξοδικά με τις βασικές κατηγορίες της αφήγησης: τον αφηγητή, την προοπτική και τον τρόπο. Συνδυάζοντας αυτές τις κατηγορίες ποικιλοτόπως μεταξύ τους αποκρυσταλλώνει τρία βασικά *Αφηγηματικά Σχήματα*, το *Πρωτοπρόσωπο*, το *Συγγραφικό* και το *Προσωποπαγές* με την εφαρμογή των οποίων διευκολύνεται η προσέγγιση του πεζού έργου. Μια χωρεία άλλων κατηγοριών π.χ. οι διάφορες βαθμίδες διαμεσολάβησης, ο βαθμός παρουσίας ή απουσίας του αφηγητή, η «αξιοπιστία» του, η «σωματικότητα» των πρωτοπρόσωπων αφηγητών, η αντίστοιχα εξαρτώμενη χρήση του χρόνου και του χώρου κτλ. εξασφαλίζουν στον ερευνητή σίγουρα εργαλεία εκτιμήσεων και στο σπουδαστή βασικές γνώσεις για την κατανόηση και ερμηνεία της λογοτεχνίας. Στο σεμινάριο θα αναφερθώ αντιστικτικά στον Genette και το δικό του *Figures III*, όπου περιέχεται το *Discours du récit*. Το βιβλίο αυτό υπάρχει τώρα επίσης μεταφρασμένο στα ελληνικά (*Σχήματα III*, Εκδόσεις Πατάκη).

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Ο Ποιητής Βασίλης Μιχαηλίδης

Κωδικός μαθήματος: BNE 349

Π.Μ.: 9

ΜΑΜ: 12071

Διδάσκων: Ελευθέριος Παπαλεοντίου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο σεμινάριο αυτό προβλέπεται να διερευνηθούν γενικότερα και ειδικότερα ζητήματα της ποίησης και της ποιητικής του Βασίλη Μιχαηλίδη: εκδοτικά και μετρικά θέματα, κοινωνική και πολιτική σάτιρα, σύνδεση με τα λογοτεχνικά συμφραζόμενα του αθηναϊκού ρομαντισμού, καταβολές από το δημοτικό τραγούδι και τα ποιητάρικα, η στάση της λογοτεχνικής κριτικής κτλ. Έμφαση θα δοθεί στα ιδιωματικά του ποιήματα, στα οποία θα επιχειρηθούν και ερμηνευτικές, μετρικές ή άλλες προσεγγίσεις.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Νεοελληνική Γραμματεία

Κωδικός μαθήματος: BNE 435

Π.Μ. 8

ΜΑΜ: 11418

Διδάσκων: Τάσος Καπλάνης

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι να διασφαλίσει την εξοικείωση των τελειοφοίτων του Τμήματος με τα βασικότερα κείμενα της νεοελληνικής γραμματείας από τις απαρχές της μέχρι σήμερα. Η εξέταση του μαθήματος, στην οποία γίνεται και έλεγχος γραμματολογικών γνώσεων, αναφέρεται σε **όλα** τα κείμενα που περιλαμβάνονται στον παρακάτω κατάλογο, ορισμένα από τα οποία αποτελούν κάθε φορά τη διδακτέα ύλη του:

1. Το δημοτικό τραγούδι: παραλογές, έκδ. Ιωάννου (Εστία Ν.Ε.Β.)
2. Βασίλειος Διγενής Ακρίτης (παραλλαγή Escorial), έκδ. Αλεξίου (Εστία Ν.Ε.Β.)
3. Λεόντιος Μαχαιράς, Χρονικόν Κύπρου, (έκδ. Dawkins)
4. Μπεργαδής, Απόκοπος, (έκδ. Παναγιωτάκη ή Αλεξίου ή Vejleskon)
5. Ρίμες αγάπης, έκδ. Σιαπκαρά-Πιτσιλλίδου
6. Γ. Χορτάσης, Ερωφίλη, έκδ. Αλεξίου (Στιγμή)
7. Β. Κορνάρος, Ερωτόκριτος, έκδ. Αλεξίου (Εστία Ν.Ε.Β.)
8. Ι. Καρατζάς ο Κύπριος / Α. Ψαλίδας, Έρωτος Αποτελέσματα
9. Αδ. Κοραής, Παπατρέχας (Εστία Ν.Ε.Β.)
10. Χριστόπουλος, Λυρικά, έκδ. Τσαντσάνογλου (Εστία Ν.Ε.Β.)
11. Α. Κάλβος, Ωδαί, έκδ. Δάλλα (Ωκεανίδα)
12. Δ. Σολωμός, Ποιήματα, Διάλογος, Γυναίκα της Ζάκυθος (έκδ. Λ. Πολίτη)
13. Γ. Μαρκοράς, Ο όρκος (Ίδρυμα Ουράνη ή έκδ. Μαστροδημήτρη)
14. Α. Βαλαωρίτης, Ο Φωτεινός, έκδ. Σαββίδη (Ερμής)
15. Δ. Βυζάντιος, Βαβυλωνία, έκδ. Ευαγγελάτου (Ερμής)
16. Α. Ρ. Ραγκαβής, Ο αυθέντης του Μορέως (Ίδρυμα Ουράνη)
17. Εμμ. Ροϊδης, Η Πάπισσα Ιωάννα (Ερμής)
18. Δ. Βικέλας, Λουκής Λάρας, (Εστία Ν.Ε.Β.)
19. Γ. Μ. Βιζυηνός, Διηγήματα (Εστία Ν.Ε.Β. ή Ίδρ. Ουράνη)
20. Α. Καρκαβίτσας, Ο Ζητιάνος, έκδ. Μαστροδημήτρη (Καρδαμίτσα)
21. Αλ. Παπαδιαμάντης, Η φόνισσα (Δόμος)
22. Κ. Παλαμάς, Ο δωδεκάλογος του γύφτου (Ίδρ. Παλαμά-Γκοβόστης / Μπίρης)
23. Κ. Π. Καβάφης, Ποιήματα, «αναγνωρισμένα» (Ίκαρος)
24. Β. Μιχαηλίδης, Ποιήματα (έκδ. 1911)
25. Ά. Σικελιανός, Λυρικός Βίος, τόμος Δ', (Ίκαρος)
26. Κ. Βάρναλης, Σκλάβοι πολιορκημένοι, έκδ. Δάλλα (Κέδρος)
27. Κ. Γ. Καρυωτάκης, Ποιήματα και πεζά (Εστία Ν.Ε.Β.)

28. Δ. Βουτυράς, Ο Λαγκάς, Οι αλανιάρηδες (=Άπαντα, Δίφρος, τ. 1)
29. Κ. Θεοτόκης, Η ζωή και ο θάνατος του Καραβέλα (Νεφέλη, ΑΣΕ)
30. Σ. Δούκας, Ιστορία ενός αιχμαλώτου (Κέδρος)
31. Γ. Σεφέρης, Ποιήματα (Ίκαρος)
32. Γ. Ρίτσος, Τέταρτη Διάσταση (Κέδρος)
33. Κ. Μόντης, Γράμμα στη Μητέρα (1965) / Δεύτερο γράμμα στη Μητέρα (1972) / Τρίτο γράμμα στη Μητέρα (1980), από τα Άπαντα (Ίδρυμα Α. Γ. Λεβέντη)
34. Ν. Εγγονόπουλος, Ποιήματα (Ίκαρος)
35. Α. Εμπειρικός, Οκτάνα (Ίκαρος)
36. Ο. Ελύτης, Ποίηση (Ίκαρος)
37. Γ. Σκαρίμπας, Μαριάμπας (Νεφέλη)
38. Γ. Θεοτοκάς, Λεωνής (Εστία)
39. Ν. Καζαντζάκης, Καπετάν Μιχάλης (έκδ. Ελένης Καζαντζάκη)
40. Μ. Καραγάτσης, Η μεγάλη χίμαιρα (Εστία)
41. Ν. Γ. Πεντζίκης, Ο πεθαμένος και η ανάσταση (Άγρα)
42. Μαν. Αναγνωστάκης, Ποιήματα (Νεφέλη)
43. Τ. Σινόπουλος, Νεκρόδειπνος (Ερμής)
44. Μ. Σαχτούρης, Ποιήματα (Κέδρος)
45. Γ. Παυλόπουλος, Τα αντικείμενα (Στιγμή)
46. Ντ. Χριστιανόπουλος, Ποιήματα (Διαγώνιος)
47. Στρ. Τσίρκας, Ακυβέρνητες πολιτείες (Κέδρος)
48. Δ. Χατζής, Το τέλος της μικρής μας πόλης (Το Ροδακινό)
49. Ν. Καχτίσης, Ο εξώστης (Στιγμή)
50. Ε. Χ. Γονατάς, Ο φιλόξενος καρδινάλιος (στιγμή)
51. Ι. Καμπανέλλης, Οδυσσέα, γύρισε σπίτι, Θέατρο τ. 2 (Κέδρος)
52. Κ. Ταχτσής, Το τρίτο στεφάνι, (Εξάντας)
53. Γ. Ιωάννου, Σαρκοφάγος (Κέδρος)
54. Α. Φραγκιάς, Ο λοιμός (Κέδρος)
55. Ά. Αλεξάνδρου, Το Κιβώτιο (Κέδρος)
56. Μ. Δούκα, Η αρχαία σκουριά (Κέδρος)
57. Θ. Βαλτινός, Η κάθοδος των εννιά (Κέδρος)
58. Λ. Αναγνωστάκη, Η πόλη (Κέδρος)
59. Μ. Γκανάς, Παραλογή (Καστανιώτης)
60. Κ. Χαραλαμπίδης, Αμμόχωστος βασιλεύουσα (Ερμής)
61. Λ. Πούλιος, Ποιήματα, επιλογή 1969-1978 (Κέδρος)
62. Ρ. Γαλανάκη, Ο βίος του Ισμαήλ Φερικ πασά (Άγρα)
63. Δ. Νόλλας, Φωτεινή μαγική (Καστανιώτης)

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Μιχαήλ Ψελλού, Επιτάφιοι Λόγοι

Κωδικός μαθήματος: BNE 510

Π.Μ.: 9

ΜΑΜ: 12075

Διδάσκων: Παναγιώτης Αγαπητός

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το σεμινάριο επικεντρώνεται στα εκδοτικά ζητήματα, που αφορούν στους δεκαεννέα σωζόμενους επιτάφιους λόγους του Μιχαήλ Ψελλού (1018-1079). Καταρχάς, εξετάζονται τα παλαιογραφικά και κωδικολογικά προβλήματα των χειρογράφων που παραδίδουν τα έργα αυτά, τα προβλήματα που παρουσιάζουν οι υπάρχουσες εκδόσεις, αλλά και τα γλωσσικά και λογοτεχνικά ζητήματα αυτών των κειμένων, τα οποία ανήκουν στο γένος της νεκρικής γραμματείας. Στη συνέχεια, θα χρησιμοποιηθεί ένας από τους εκτενέστερους επιτάφιους λόγους ως βάση για μια πρακτική εκδοτική εφαρμογή.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Κύπριοι Λόγοι του 13-14 αιώνα

Κωδικός μαθήματος: BNE 582

Π.Μ.: 9

ΜΑΜ: 12076

Διδάσκων: Martin Hinterberger

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο σεμινάριο εξετάζεται το συγγραφικό έργο κυπρίων λογίων, όπως ο Γεώργιος Κύπριος και ο Γεώργιος Λαπίθης στα λογοτεχνικά και γενικότερα πολιτισμικά συμφραζόμενα της εποχής τους. Έμφαση δίνεται στο ζήτημα του κατά πόσον και πώς η σχέση πολιτιστικού κέντρου και περιφέρειας αντανακλάται στο έργο συγκεκριμένων συγγραφέων.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Το Έργο του Δημήτρη Χατζή

Κωδικός μαθήματος: BNE 658

Π.Μ.: 10

ΜΑΜ: 12072

Διδάσκων: Παντελής Βουτουρής

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο πλαίσιο των μαθημάτων θα εξεταστούν οι σημαντικότεροι σταθμοί στο πεζογραφικό έργο του Δημήτρη Χατζή, πιο διεξοδική αναφορά θα γίνει στη συλλογή διηγημάτων *Το τέλος της μικρής μας πόλης* και στο μυθιστόρημα *Το Διπλό Βιβλίο*.

Αναλυτικότερα, τα μαθήματα θα επικεντρωθούν:

- A. Στους αφηγηματικούς τρόπους του συγγραφέα, με ιδιαίτερη έμφαση στη λειτουργία του *χώρου* και του *χρόνου*.
- B. Στα βασικά θέματα. Κυρίως στο μείζον θέμα της μετάβασης από την αγροτική – παραδοσιακή κοινωνία στη βιομηχανική.
- Γ. Στη (συμβολική) λειτουργία των προσώπων.
- Δ. Στην (αριστερή) πολιτική ιδεολογία του συγγραφέα και του κειμένου

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Το Βυζάντιο στη νεοελληνική λογοτεχνία

Κωδικός μαθήματος: BNE 659

Π.Μ.: 10

ΜΑΜ: 12073

Διδάσκουσα: Gaia Zaccagni

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η ανίχνευση του Βυζαντίου μέσα στον Νέο Ελληνισμό συμβάλλει στην επακρίβωση της νεοελληνικής ταυτότητας. Από της άγνοια, την παραγνώριση και την προκατάληψη ως την αποδοχή, την αφομοίωση και την επιστημονική μελέτη. Τί άφησε το Βυζάντιο μετά το Βυζάντιο στην λογοτεχνία και στις άλλες τέχνες.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Το Μυθιστόρημα Εφηβείας

Κωδικός μαθήματος: BNE 660

Π.Μ.: 10

ΜΑΜ: 12074

Διδάσκουσα: Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Θα εξεταστεί το Bildungsroman, ένα μυθιστορηματικό είδος που άνησε στη Γερμανία το 18^ο και 19^ο αιώνα. Το είδος αυτό αναφέρεται στην αγωγή και τη μύηση των εφήβων στον κόσμο των ενηλίκων, ενώ παράλληλα σχετίζεται με την αυτοσυνειδησία και την απόκτηση ταυτότητας, μέσα από την εμπειρία της δοκιμασίας. Θα διευρυνθούν οι τύχες του είδους στην Ελλάδα, κυρίως σε έργα μυθιστοριογράφων της γενιάς του '30. Θα εξεταστεί επίσης η σημασία της μύησης και της δοκιμασίας σε μια κατηγορία σύγχρονων έργων μυθοπλασίας που αναφέρονται στη γυναικεία ενηλικίωση, καθώς και στη δοκιμασία του πολέμου και του εγκλεισμού σε στρατόπεδα αντιφρονούντων.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Το Υπομονευτικό και Ανατρεπτικό Στοιχείο στο Έργο του Παύλου Ματέτσι
Κωδικός μαθήματος: BNE 679
Π.Μ.: 10
ΜΑΜ: 12231
Διδάσκουσα: Κυριακή Χρυσομάλλη-Henrich

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το έργο του Παύλου Ματέτσι χαρακτηρίζεται από βαθιά αμφισβήτηση των παραδεδομένων «αστικών» αξιών και ηθικών επιταγών. Με έντονη σατιρική διάθεση παρωδεί στα αφηγηματικά κείμενά του—μυθιστορήματα κυρίως—όλα τα κακώς κείμενα, την υποκρισία, την ψευτιά και την αλαζονεία της σύγχρονης κοινωνίας. Εντελώς ιδιαίτερα καταφέρεται εναντίον της εκκλησίας καταγγέλλοντας τη θρησκοληψία που αυτή υποθάλπει, ενώ με περίτεχνο τρόπο διασυνδέει την αρχαία με τη χριστιανική μυθολογία και με εξαιρετική επιμονή ασκεί μια προσωπική διακειμενικότητα (αυτοδιακειμενικότητα) επαναφέροντας σε νεότερα έργα μοτίβα και μορφές των παλιότερων κειμένων του, τις οποίες διαφοροποιεί, ολοκληρώνει ή οδηγεί ad absurdum. Στα παραπάνω θέματα προστίθεται και το διαρκώς επανερχόμενο μοτίβο της ομοφυλοφιλίας συμπληρώνοντας το πορτρέτο ενός «αιρετικού» συγγραφέα, ενός θαρραλέου δημιουργού που δε διστάζει να καταγγείλει όλες τις μικρότητες της ελληνικής πραγματικότητας. Δεν είναι λίγα τα νήματα που τον συνδέουν με το Γιάννη Σκαρίμπα και τον Πιραντέλο. Η σάτιρα που φτάνει στο χλευασμό είναι τα εργαλεία τα οποία του παρέχουν τη δυνατότητα της υπονόμησης και ανατροπής.

Στο θεατρικό του έργο τα παραπάνω στοιχεία πραγματώνονται με ακόμα πιο ριζοσπαστικό τρόπο, ώστε να μπορούμε να μιλήσουμε για θέατρο του παραλόγου με πολλές όμως συμβολικές διαστάσεις. Στο σεμινάριο θα πραγματευτώ κυρίως τα αφηγηματικά του έργα, ιδιαιτέρως τα: *Η μητέρα του σκύλου* * *Ο Παλιός των ημερών* * *Σκοτεινός οδηγός*. Από τα θεατρικά τα: *Προς Ελευσίνα* * *Περιποιητής φυτών*.

Το περιεχόμενο αυτού του σεμιναρίου βρίσκεται λογοτεχνικά στους αντίποδες των πραγματώσεων που θα παρουσιαστούν στην παράδοση σχετικά με τη λογοτεχνία της Μικρασιατικής καταστροφής.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Η Ευρώπη των Γλωσσών

Κωδικός μαθήματος: ΓΕΠ 075

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12223

Διδάσκουσα: Μαριλένα Καρυολαίμου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα προσφέρει μια νέα οπτική προσέγγισης του ευρωπαϊκού χώρου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβάλλοντας τη γλωσσική ποικιλότητα ως ένα από τα κατεξοχήν χαρακτηριστικά της Ευρώπης. Η γλωσσική φυσιογνωμία της Ευρώπης θα συνδεθεί με ιστορικά, πολιτικά και κοινωνικά γεγονότα που όριζαν ανέκαθεν την άνοδο και την πτώση των γλωσσών. Γίνεται αναφορά στη μονογλωσσία και τη σχέση της με το κράτος-έθνος, στις γλωσσικές επιπτώσεις της μετανάστευσης, στα γλωσσικά δικαιώματα και διερευνώνται οι συνιστώσες που επηρεάζουν το μέλλον των ευρωπαϊκών γλωσσών. Αναλύονται τέλος οι προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διαχείριση της γλωσσικής ποικιλότητας και η σχέση τους με την ευρύτερη πολιτική για δημιουργία ενός ενιαίου, αλλά όχι ομοιόμορφου, ευρωπαϊκού χώρου όπου να διαφυλάσσονται ταυτόχρονα η αρχή της ελεύθερης διακίνησης και μια ενιαία ευρωπαϊκή ταυτότητα της οποίας η πολυγλωσσία αποτελεί θεμελιώδες χαρακτηριστικό.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Ελληνική Γλώσσα Ι

Κωδικός μαθήματος: BNE 093

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12224

Διδάσκουσα: Μαριάννα Κατσογιάννου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο πρώτο μέρος του μαθήματος εξετάζονται βασικές έννοιες και αρχές της νεότερης γλωσσολογίας. Αναλύονται οι διακρίσεις συγχρονίας-διαχρονίας, περιγραφής-ρύθμισης, γλώσσας-ομιλίας, εξηγείται η μελέτη της γλώσσας ως συστήματος και επιχειρείται ο προσδιορισμός εννοιών όπως «γνώση της γλώσσας», «γλωσσική ικανότητα», «γλωσσική σύμβαση», «επικοινωνία» κ.ά. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται οι βασικοί κλάδοι της γλωσσολογίας, φωνητική, φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη και σημασιολογία, με ιδιαίτερη έμφαση στην περιγραφή της ελληνική γλώσσας.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Θεωρητική Γλωσσολογία

Κωδικός μαθήματος: BNE 150

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12227

Διδάσκουσα: Γεωργία Αγγουράκη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα ξεκινά παρουσιάζοντας τις βασικές θεωρητικές αρχές και τα αξιώματα της σύγχρονης γλωσσολογίας, όπως η ισότητα των γλωσσών, η προτεραιότητα του προφορικού λόγου και η έννοια της αυθαιρεσίας στη γλώσσα και συνεχίζει με τις βασικές διακρίσεις μεταξύ συγχρονίας-διαχρονίας, περιγραφής-ρύθμισης, γλώσσας-ομιλίας. Εξετάζεται η έννοια των καθολικών χαρακτηριστικών και το τι αποτελεί γνώση της γλώσσας. Με έμφαση στην περιγραφή και ερμηνεία του γλωσσικού υλικού, παρουσιάζονται οι τέσσερις κλάδοι της θεωρητικής γλωσσολογίας: Φωνολογία, Μορφολογία, Σύνταξη και Σημασιολογία.

Τίτλος μαθήματος: Εισαγωγή στη Θεωρητική Γλωσσολογία

Κωδικός μαθήματος: BNE 150

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12227

Διδάσκουσα: Καρυολαίμου Μαριλένα

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αρχίζει ελέγχοντας εδραιωμένες αντιλήψεις, που αποδεικνύονται μύθοι, για την (ελληνική) γλώσσα. Στη βάση αυτή συζητούνται μια σειρά από θέματα, όπως η γλωσσική αλλαγή, η σχέση αρχαίας και νέας ελληνικής γλώσσας, τα γλωσσικά λάθη, και παρουσιάζονται αξιώματα της σύγχρονης γλωσσολογίας, όπως η ισοτιμία των γλωσσών, η προτεραιότητα του προφορικού λόγου και η γλωσσική σύμβαση. Στη συνέχεια εισάγονται βασικές διακρίσεις της νεότερης γλωσσολογίας, όπως η διάκριση συγχρονίας-διαχρονίας, περιγραφής-ρύθμισης, γλώσσας-ομιλίας. Εξετάζεται αν υπάρχουν καθολικά γλωσσικά χαρακτηριστικά και τι αποτελεί γνώση της γλώσσας. Δίνεται έμφαση στη μελέτη της γλώσσας ως συστήματος. Εστιάζοντας στην περιγραφή και ερμηνεία του γλωσσικού υλικού, παρουσιάζονται οι τέσσερις κλάδοι της Θεωρητικής Γλωσσολογίας, οι οποίοι αντιστοιχούν στα τέσσερα επίπεδα ανάλυσης της γλώσσας: Φωνολογία, Μορφολογία, Σύνταξη και Σημασιολογία. Οι φοιτητές εξασκούνται στην επίλυση απλών προβλημάτων/ασκήσεων σε κάθε ένα από τα τέσσερα επίπεδα.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Σύνταξη

Κωδικός μαθήματος: BNE 240

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12229

Διδάσκουσα: Γεωργία Αγγουράκη

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα αναλύει τους στόχους της σύγχρονης συντακτικής θεωρίας, τα επίπεδα επάρκειας γραμματικών και την έννοια της *καθολικής γραμματικής*. Γίνεται συστηματική παρουσίαση του μοντέλου *Κυβέρνησης* και της *Αναφορικής Σύνδεσης* (Chomsky 1981). Βασική επιδίωξη του μαθήματος είναι να δείξει πώς το πέρασμα από περιγραφικά σε ερμηνευτικά μοντέλα συντακτικής θεωρίας οδήγησε από τη Γραμματική της Φραστικής Δομής σε διαδοχικές μορφές Γενετικής Μετασχηματιστικής Γραμματικής. Δίδεται έμφαση στην εξέλιξη από συστήματα κανόνων σε συστήματα αρχών.

Ακαδημαϊκό έτος 2010-11 / ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ εξάμηνο

Τίτλος μαθήματος: Γλώσσα και Γραφή

Κωδικός μαθήματος: BNE 265

Π.Μ.: 5

ΜΑΜ: 12230

Διδάσκουσα: Μαριάννα Κατσογιάννου

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα «Γλώσσα και γραφή» αποτελεί κυρίως, αν και όχι αποκλειστικά, μία συστηματική προσέγγιση της ανάπτυξης των διαφόρων συστημάτων γραφής. Στο πρώτο μέρος του μαθήματος αναφέρονται τα θέματα της σχέσης μεταξύ γραπτής και προφορικής γλώσσας, της φωνητικής θεώρησης της γλώσσας και της φωνολογικής αναπαράστασής της. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η ιστορία της γραφής, ξεκινώντας από την καταγωγή της, προχωρώντας στην ανάπτυξη των λογογραφικών και φωνογραφικών (συλλαβικών και αλφαβητικών) συστημάτων που χρησιμοποιούνται σήμερα ανά τον κόσμο και καταλήγοντας σε μία σημειολογική ανάλυση της χρήσης τους. Αναλύονται τέλος τα ζητήματα της θεώρησης της γραφής ως ουσιαστικής συνισταμένης της γλώσσας (νοείται η γλώσσα χωρίς τη γραφή;), της σχέσης της γραφής με την ανάπτυξη της τεχνολογίας, και μέσω αυτών, της έννοιας του εγγραμματισμού που συνδέεται με τις θεωρίες της μάθησης και της επικοινωνίας.